

Ortopedi Forumu

Bölüm Editörü: Dr. Haluk Berk

29 Mayıs 2010 TOTBİD-TOTEK Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanlık Eğitimi Gelişim Sınavı (UEGS) Değerlendirme Raporu

Semih AYDOĞDU

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı

29 Mayıs 2010 tarihinde Türkiye Ortopedi ve Travmatoloji Ailesi olarak; Sağlık Bakanlığı'na ve Üniversite Tıp Fakülteleri'ne bağlı uzmanlık eğitim kurumları, meslek kuruluşumuz ve onun eğitim organı olarak önemli bir organizasyonu gerçekleştirdik. Ülkemizdeki bütün tıpta uzmanlık dalları arasında bir ilki gerçekleştirdik. Hazırlığı, formatı, düzenlemesi ve uygulaması ile tümüyle yerli—ev yapımı—bir süreci tamamladık. Bu süreçte dışarıdan alınan tek destek sınav sonuçlarının okunması, sonuç belgelerine dönüştürülmesi ve eğitim bilimi açısından çözümlenmesi konusunda olmuştur. İlk kez yapılmasına karşın, oldukça yüksek bir katılımı ve hemen hemen sorunsuz olarak bu sürecin tamamlanması başta Türk Ortopedi Ailesi ve onun meslek kuruluşunun ortak çalışmaları gerçekleştirmeye ne ka-

dar yatkın olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Bu raporda sınav sürecinin belli başlı aşamaları hakkında bilgi verilecek, sınav süreci ve sınav sonuçlarının değerlendirilmesi ile ileriye yönelik çıkarımlarda bulunulmaya çalışılacaktır.

Amaç ve hedefler

Sınavlar, her eğitim sürecinin olmazsa olmaz parçalarıdır. Eğer bir eğitim sürecinin sonunda, eğitilen kişilere belirli bilgi ve becerilerin kazandırılması hedefleniyorsa, bu bilgi ve becerilerin zaman zaman yapılacak sınavlarla, gerçekten kazandırılıp kazandırılmadığının ve hangi noktalarda eksik kaldığının belirlenmesi gerekliliktir. Aksi takdirde, eğitim rastgele ve tesadüfi bir nitelik alacaktır. Eğitim sürecinin çeşitli aşamalarında iyi hazırlanmış, bilgi (ve eğer

mümkün olabiliyorsa beceri) sınavları eğitim sürecini olumlu etkilemektedir. Ancak, bu sınavların düzenli, dengeli ve amaca uygun bir şekilde hazırlanması, uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi önemli bir emek, zaman ve deneyim gerektirmektedir.

Ülkemizde Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık eğitimi veren tüm kuruluşların hedefi, ülkemiz koşullarında yeterli ve güvenli sağlık hizmeti verecek yetkin ve güvenilir ortopedistler yetiştirmek olduğundan, bunun asgari bilgi ve beceri ölçütleri yönünden sınanması gereklidir. 29 Mayıs 2010 Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği-Türk Ortopedi ve Travmatoloji Eğitim Kurulu (TOTBİD-TOTEK) Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanlık Eğitimi Gelişim Sınavı (UEGS) da, Ortopedi ve Travmatolojinin tüm kapsamını içeren güncel kuramsal bilgilerin sınanıldığı bir sınavdır. Bu sınav, bir seçim ya da eleme sınavı değildir; eğiticiler ve eğitilenler açısından motivasyon oluşturmayı ve arttırmayı, kişisel ve kurumsal artıların ve eksilerin, yalnızca kuramsal olarak da olsa, görülebilmesini sağlamayı amaçlayan bir sınavdır.

Aslında ülkemizde tüm tıpta uzmanlık dalları arasında ilk kez uygulanan bir sınav olmakla birlikte, dünyada bu tür sınavların geçmişi oldukça eskidir. ABD’de 1963 yılından bu yana her yıl sonbaharda bütün ortopedi asistanları, American Academy of Orthopaedic Surgeons (AAOS) düzenleyiciliğinde Orthopaedic In-Training Examination (OITE) adı verilen sınava katılmakta; bu sınav sonuçları asistanın eğitim sürecinin geri kalanında ve eğitim süreci sonrasındaki geleceğine önemli katkıda bulunabilmektedir. ABD’de de ulusal düzeyde bütün asistanların katılımıyla sınav düzenleyen uzmanlık dalının ortopedi ve travmatoloji olması oldukça dikkat çekicidir. OITE’yi 47 yıldır gerçekleştiren AAOS’nin ilgili komitesi bu sınavın amaçlarını aşağıdaki gibi özetlemiştir:

1. Şeflere (eğitim sorumlularına) kendi programlarının kalitesini değerlendirebilecekleri objektif bir yöntem sağlamak,
2. Asistanlara, kendilerini başka programlarda yer alan diğer asistanlarla karşılaştırabilecekleri bir mekanizma sağlamak,
3. Ortopedik bilgi edinme amacı ile kılavuzluk edebilecek bir eğitici enstrüman oluşturmak,

4. Değerlendirme teknikleri açısından bir deney ve yenilik olanağı verecek bir yöntem oluşturmak.

Ülkemizde ortopedi ve travmatoloji bilim alanında uzmanlık eğitimi veren kurumların önemli bir kısmı, düzenli olmasa da, eğitim süreci boyunca asistanlarını sınava tabi tutarak eğitim süreçlerini değerlendirmek ve eğitilenleri motive etmek için çaba göstermektedir. Diğer bazı eğitim kurumları da bu konuda gereksinim duymakla birlikte; gerek alt yapı yetersizliği, gerekse zaman ve emek ayıramama nedenleriyle böylesi bir sınavı gerçekleştirememekte ya da süreklilik kazandıramamaktadırlar. 2009 yılında, yine aynı kaygılarla ancak bölgesel boyutta (30 Mayıs 2009 Ege Bölgesi Ortak Asistan Sınavı) sınav gerçekleştirilmiş, 4 ildeki 10 eğitim biriminde gerçekleştirilen sınava toplam 101 asistanın katıldığı bu sınavdan alınan deneyimler bizi 2010 yılında daha geniş kapsamlı bir sınav gerçekleştirme yönünde cesaretlendirmiştir.

Bölgesel ya da ulusal düzeyde uygulanan sınavların en büyük yararı, benzer koşullarda aynı hedefe yönelik eğitim çalışmalarında bulunan kurum ve kişilerle kendi konumunu karşılaştırma şansını ilgili asistan ya da kuruma sağlamasıdır. Ülkemizde yerleşik uzmanlık eğitimi süreçleri, büyük oranda “kapalı sistem” olarak çalıştıklarından, eğitim kurumlarının ve asistanların birbirleriyle etkileşimleri, ortak toplantı, kongre, kurs vs. ile sınırlı kalmaktadır. Bu sistem, gerek eğiticilere, gerekse de eğitilenlere, eğitim süreçlerindeki artıları ve eksileri tam olarak görebilme fırsatı vermemektedir. Ortak yapılan sınavların kurumlara ve tek tek asistanlara sağladığı veriler, kendilerinin diğer asistan ve eğitim kurumlarına göre nerede olduklarını görmelerini sağlamakta, varsa eksikliklerinin yoğunlaştığı alanları bilmelerini ve eğitim süreçlerinin geri kalan kısmında bu eksikleri giderecek önlemleri (ek çalışma, o konuda toplantı/kurs katılımı, deneyimli merkezde rotasyon yapma, gibi) alma şansını vermektedir.

UEGS ne değildir?

1. *UEGS 2010 tümüyle kuramsal değerlendirme sınavıdır, beceri boyutu eksiktir.*

Tıp bilimi, özellikle de cerrahi bilimler, yalnızca kuramsal bir bilgi birikimini değil, aynı zamanda

cerrahi ve cerrahi olmayan pek çok becerinin de gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Bu nedenle eğitim süreci içindeki sınavlar kuramsal bilgiler kadar, becerilerin de değerlendirilmesini içermelidir. Ancak, becerilerin sınanması çok daha karmaşık, standartize edilmesi ve ölçülmesi zor bir süreç gerektirmektedir. Dünyada uygulanan eğitim süreci değerlendirme sınavlarının çoğunda da, kuramsal boyut öne çıkmakta, becerilerin değerlendirilmesi olanaklar ölçüsünde ve çeşitli dolaylı yöntemlerle yapılmaya çalışılmaktadır. 2010 UEGS tümüyle kuramsal bir sınav olup, beceri değerlendirme boyutu eksiktir. Önümüzdeki yıllarda, teknolojinin sağlayabileceği koşullar çerçevesinde beceri boyutunun da UEGS içine alınması hedeflenmelidir.

2. UEGS bir "seçim" ya da "eleme" sınavı değildir.

UEGS sınavı, geçme/kalma niteliğinde bir sınav değildir; ulaşılması gereken asgari bir baraj bulunmamaktadır. Yalnızca ve yalnızca, o sınav döneminde kuramsal açıdan bir bütün olarak ya da çeşitli alt başlıklarda genele oranla nerede bulunduğunu gösterebilir. Eğiticiler ve eğitilenler açısından motivasyon oluşturmaya-arttırmaya, kişisel ve kurumsal artıların ve eksilerin, yalnızca kuramsal olarak da olsa görülebilmesini sağlamak amaçlayan bir sınavdır. Amerikan OITE sisteminde de yapılan bilimsel analizler, OITE'de asistanların gösterdikleri başarı düzeyi ile eğiticilerinin onlar hakkında düşündüğü performans değeri arasında bir korelasyon olmadığını ortaya koymuştur.

Hazırlık süreci

2010 UEGS'nin gerçekleşmesine yönelik ön hazırlıklar önemli oranda 2009 Ege Bölgesi Ortak Asistan Sınavı ile olmuştur. Bu sınavın gerçekleştirildiği eğitim kurumlarında tüm asistanların katılımı, ardından sınav sonuçlarının bilimsel değerlendirilmesi ile elde edilen veriler, böylesi sınavların genelleştirilmesi yönünde bizleri cesaretlendirmiş; TOTBİD Yöneti Kurulu'na (YK) önümüzdeki yıllarda ulusal düzeyde gerçekleşecek bir sınav yönünde önerilerimizi iletmiştik. Ancak, 2010 UEGS'nin ulusal düzeyde uygulanması, beklediğimizden çok önce, he-

men ertesi yıl ve oldukça kısa sayılabilecek bir tanıtım ve çalışma dönemi ardından gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, önemli oranda 2009 yılı sınav formatı 2010 yılında da kullanılmıştır. Organizasyon işlemi, dışarıdan bir destek alınmaksızın tümüyle TOTEK YK aracılığı ile düzenlenmiştir. TOTEK YK da Şubat ayında yaptığı toplantısında Ege Bölgesinde uygulanan sınavın yaygınlaştırılmasına destek kararı almış, Nisan 2010 TOTEK YK toplantısında ülke çapında bölgesel organizasyon şeması oluşturulmuştur. TOTBİD YK desteği ve sekreteryası aracılığı ile mümkün olduğunca ülkemizde Ortopedi-Travmatoloji uzmanlık eğitimi veren tüm eğitim kurumlarının sorumlularına ulaşılmaya çalışılmış, sınav formatı konusunda sözlü bilgilendirme yapılmış, yazılı sınav formatı kurum asistanlarına iletilmek üzere ulaştırılmıştır. Elektronik ortamda, türk-orthopod e-posta grubu ve TOTBİD web sayfası aracılığı ile de duyurular ulaştırılmaya çalışılmıştır. TOTEK YK bölgesel organizasyon sorumluları ile Mayıs ayında bir araya gelinerek, sınav gerçekleştirilecek kurumlar, TOTEK adına sınav gözlemciliği yapacak olanlar, onlara soru-cevap kağıdı-bilgilendirme akışı ve geri dönüşü konusunda planlama yapılmış; sınav süreci boyunca uyulması gereken güvenlik kuralları gözden geçirilmiştir. İlk kez yapılan bir sınav olduğundan, bu konuda bilgilendirme ve haber akışındaki gecikmeler nedeniyle, son haftaya kadar sınava katılım için başvurular sürmüştü, bu da oldukça değişken-dinamik bir sınav organizasyonu süreci yaşanmasına neden olmuştur. Yine, eğitim sorumluları aracılığı ile kurum asistanlarına bilgi aktarımı konusunda çeşitli kurumlarda bazı küçük aksaklıklar yaşanmıştır.

Sınav kapsamı

- **Sınav soru hazırlayıcıları:** 2010 UEGS sorularının tümü, 2009 Ege Bölgesi Ortak Asistan Sınavında olduğu gibi, 3 kişilik bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Nispeten küçük ve kendi içinde uyumlu bir ekip kısa süre içinde, soru formatı benzeşik ve tüm içeriği kapsayan sorular hazırlayabilmiştir. Yüz soruluk bir sınav için, 150'nin üzerinde soru hazırlanmış, onlar arasından seçim yapılmış; şüpheli bulunan sorular yerine ve daha fazla vurgu yapılması istenen konularda yeni so-

ular hazırlanmış ya da sorularda bazı düzenlemelere gidilmiştir.

- **Kaynak kitap:** Asistan sınavının kapsamını belirleyecek kaynak kitap olarak, bütün Ortopedi ve Travmatoloji konularında nispeten güncel bilgileri toplayan *Orthopaedic Knowledge Update*'in—temin kolaylığı nedeniyle—8. baskısı belirlenmiştir. Tıbbın bütün dallarında olduğu gibi, Ortopedi ve Travmatoloji'de de bilgi birikimi çok artmıştır. Bu birikim, aynı zamanda pek çok konuda farklı düşünce ve uygulamalara da neden olmuştur. Öyle ki çeşitli kurumlarda doğru olduğuna inanılan konular farklılık gösterebilmekte, bunların pek çoğu kanıta dayalı tıp açısından da desteklenmemektedir. Bu durumda her kurumun günlük uygulamalarında doğru olarak kabul ettikleri, rehber olarak algıladıkları esaslar oldukça farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle merkezi olarak yapılan sınavlarda, tek tek ya da bazı kurumlarda doğru olarak kabul edilen ya da bazı kitaplarda doğru olarak tanımlanan bilgilerin değil de, kanıta dayalı tıp açısından güncel verilerin dile getirildiği kaynaklardaki bilgiler sorgulanmak zorundadır. O nedenle her sınav için kaynak/referans kitaplar belirlenmekte, zorunlu olarak oradaki bilgiler sorgulanmaktadır. TOTEK board (yeterlik) sınavında da her yıl yeniden belirlenen kaynaklardan hazırlanan sorular sorulmaktadır. Ancak zaman zaman, birden fazla kaynağın referans olarak seçildiği durumlarda, kaynaklar arasında çelişki yaşanması da mümkün olabilmektedir. Aynı zamanda, birden fazla kaynağın referans olarak seçildiği durumlarda, sınava girecekler bakımından tüm kaynaklara hazırlanma gibi bir ek sorunla da karşılaşmaktadır. Board sınavı gibi, belirli bir çıtanın üzerindeki kişilerin seçiminin amaçlandığı sınavlarda fazla sayıda kaynağın seçilmesi doğru ve gereklidir. Ancak asistanlarımıza uygulamış olduğumuz türden genel motivasyon-eksikleri (varsa) belirleme sınavında kaynakların sınırlandırılması, bu konuda kabul gören tek bir kaynağın hedef gösterilmesi, çeşitli eğitim kurumlarımızda da uygulandığı üzere, daha doğru ve gerçekçi olmaktadır.

- Tek bir kaynağın referans olarak belirlenmesinden sonra, o kaynağın hangi kaynak olması gerektiği, yani kaynağın seçimi önem taşır. Asistan sınavındaki kaynak seçimindeki amaç, tüm ortopedi-travmatolojiyi kapsayan, nispeten sık güncellenen, çoğunluğun ulaşabildiği-sahip olduğu, nispeten dar hacimli ve tercihen Türkçe bir kaynak belirlenmesiydi. Bu özelliklerin hepsine sahip ideal bir kaynak bulmak zodur. Geçen yılki deneyimizden de yola çıkarak Türkçe kaynak arayışı nedeniyle, *Orthopaedic Knowledge Update-9*'un (OKU-9) Türkçe'sinin yayınlanması umudu ile uzun süre kaynak kitabın belirlenmesini beklettik. Ancak, yetişmeyince OKU-8'de kalmaya karar verdik. Alternatif olarak akla gelebilecek kitaplardan *Fractures*, *Orthopaedic Basic Science* ve *Tachdjian* genel değil, konu bazlı kaynaklardır. Birkaç kitabın seçilmesi ise, yukarıda da belirtildiği üzere, hem hazırlanma güçlüğü, hem de kaynaklar arası çelişki sorunları ile karşılaşmamıza yol açacaktı. Bazı asistan ve kurumlarca dile getirilen Campbell ise tekniğe yönelik bir kitap olup, temel bilimler hiç içermemektedir, ve 5 cilttir. Bu nedenle seçilecek kaynak olarak düşünülmüdü. Bu durumda alternatifler Miller ya da OKU olabilirdi. Yukarıda tanımlanan özelliklere daha fazla uyduğu düşünülen OKU-8 bu nedenle seçildi.
- **Soru tipi:** Bu sınavda, asistanlarımızın daha fazla alışık olduğu “çoktan seçmeli soru” formatında değil, “doğru-yanlış” formatında sorular kullanılmıştır. Bunun başlıca nedeni daha fazla sayıda, daha geniş kapsamda ve amaca yönelik soruların nispeten daha kolaylıkla üretilebilmesine olanak sağlamaktır.

Pek çok sınavda kullanılan çoktan seçmeli sorular, ne yazık ki önemli sınırlılıklar getirmektedir. Sınav kökünün hazırlanması nispeten kolay olsa da, mantıklı ama yanlış seçeneklerin oluşturulması önemli sorun oluşturmaktadır. Eğiticilerin de önerdiği üzere, oran-yüzde-hatta sayısal seçeneklerden kaçınılması gereği, özel isimlerden kaçınılması gereği, hepsi-hiçbiri seçeneklerinden kaçınılması gerekliliği önemli sınırlılığa yol açmaktadır. Tıpta ve Ortopedi-Travmatolo-

ji'de pek çok konunun tartışılır olduğu düşünüldüğünde, “kesin yanlış” seçenekler üretebilmek amacıyla çekirdek eğitim programımızın öncelikli konularından, nispeten daha kenarda kalmış konulara yönelme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Çoktan seçmeli soruların kullanımı ile ilgili olarak her yıl uyguladığımız TOTEK yeterlik sınavlarından önemli bir deneyim elde etmiş bulunmaktayız. Değişik zorluk derecelerinde, çekirdek eğitim programına dengeli bir şekilde dağılmış ve öncelikli konulara vurgu yapacak nitelikte ve çeşitlikte, yeterli sayıda ve kaliteli çoktan seçmeli soru üretiminin sağlanması, her yıl aşmamız gereken önemli bir sorunu oluşturmaktadır. Gösterilen bütün özen ve süzgeçlere karşın, çok sayıda soru ile ilişkili olarak eleştiri ve itirazlar bize ulaşmaktadır. Geçen yıl yapılan TOTEK yeterlik sınavı sonrası toplam 80 itiraz bize ulaşmış, bunların 3 tanesi haklı görülerek sorular iptal edilmiştir.

Buna karşın “doğru-yanlış” formatı, ayrıca bir yanıt seçenekleri oluşturmayı gerektirmemekte; daha geniş kapsamda ve çeşitlilikte—çoktan seçmeli soruların sınırlılıklarına kapılmadan—çok daha fazla soru üretilebilmesine olanak sağlamaktadır. Bu sınav formatı ile uzun süredir karşılaşmamış olmak, başlangıçta bir dezavantaj oluşturabilir. Ancak, seçenekleri birbirinden ayırt eden sınırlar doğru-yanlış gibi oldukça net olduğundan, kolay uyum geliştirilebilen bir sınav formatıdır. Bu sınav formatı, ilk kez ve yalnızca bu sınavda kullanılan bir format olmayıp, Avrupa Board Sınavı da (EBOT) dahil pek çok sınavda kullanılan bir formattır.

Tıp eğitimcilerinin önerisi ile, rastgele atarak bilme oranı %50 olduğundan bir yanlış yanıtın, bir doğruyu götürmesi düşüncesi benimsenmiştir. Asistanlara bu konuda sınav öncesi ve sırasında gerekli uyarıda bulunulmuş, emin olmadıkları soruları boş bırakmaları önerilmiştir.

- **Bir yanlışın bir doğru yanıtı götürmesi:** İşaretlenen yanlış seçeneklerin, doğru yanıtlardan elde edilen puanları götürmesi, sınava girenlerin yanıt seçiminde daha özenli davranmalarını sağlamaya yönelik, yani “atarak bulma” şansını azaltmaya yönelik bir uygulamadır. Gerçekleştirdiğimiz sınavda olduğu gibi, geçme-kalma gibi bir barajın

olmadığı sınavlarda bu durum özellikle önem taşımaktadır. Bu sınavda da tıp eğitimcilerinin önerisi ile bu uygulama yapılmıştır. Kaç yanlış yanıtın, kaç doğru yanıtı götüreceği, atarak bulabilme oranına bağlanmakta, örneğin 5 seçenekli sorularda, tesadüfen doğru yanıt bulabilme oranı 1/5 olduğundan 4-5 yanlış yanıtın bir doğru yanıtı götürmesi tercih edilmektedir. Gerçekleştirdiğimiz sınavda ise bu oran _ olduğundan, yine tıp eğitimcilerinin önerisi ile bir yanlış yanıtın bir doğru yanıtı götürmesi uygulaması tercih edilmiştir. Aksi takdirde zaten 2 seçenekli bir formatta sorulara hiç bakmadan hepsini doğru seçeneği ile işaretleleyen 53 puan elde edebilecekti.

Şunu da hatırlatmak gerekir ki eğer bu uygulama hiç yapılmış olsaydı, elde edilen sayısal değerler biraz daha yüksek olmakla birlikte, sınava girenlerin başarı sıralamasında önemli bir değişiklik olmayacaktı. Adaylara gönderilecek sınav sonuç belgelerinde net puanlarının yanı sıra doğru yanıt sayıları da olduğundan onu da dikkate alabilmeleri mümkündür.

- **Soru dağılımı:** Kaynak kitabın belirlenmesi, soru dağılımında kitabın özelliklerine göre bazı konulara fazla, bazı konulara ise daha az vurgu yapılmasına neden olabilmektedir. Örneğin bu sınavda kaynak olarak belirlenen OKU-8 de omurga konularına ilişkin 10 bölüm varken, el-elbileği konularında yalnızca 2, günlük uygulamalarımızda önemli bir ağırlığı olan diz ve baldır ile ilişkili yalnızca 3 bölüm bulunmaktadır. Bu sınavda, kaynak kitap bölümlerine göre soru hazırlığı yapılmakla birlikte, soru seçiminde kitap bölümlerine katı bir biçimde bağlı kalınmamış, ortopedi ve travmatolojinin öncelikli konularına (politravma, kalça kırıkları, pediatrik kalça sorunları, enfeksiyon, gibi) ağırlık verecek şekilde soru seçilmeye çalışılmıştır. Sınavda her ortopedi-travmatoloji uzmanlık eğitimi alan asistanın, eğitimi sonunda bireysel olarak altından mutlaka kalkabilmesi gerektiği düşünülen travma, eklem rekonstrüktif cerrahisi ve pediatrik ortopedi konularının ağırlıklı olarak yer alması doğaldır. Aynı vurgu, AAO-Sin gerçekleştirdiği OITE'de de bulunmaktadır. Eğitimimizde ne yazık ki en fazla ihmal edilen bir

konu olan temel bilimler sorularının bu sınavda belirli bir ağırlıkta yer alması—asistanlarımızın en fazla katıldığı eğitim kursunun “Temel Bilimler ve Araştırma Okulu” olduğu da hesaba katılırsa—bu konulara yönelik motivasyon oluşması bakımından gereklidir. Bu yılki sınavın deneyiminden yola çıkarak, çekirdek eğitim programı doğrultusunda konu dağılımında yeni düzenlemelerin yapılabilmesi de mümkündür.

- **Soru sayısı:** Yüz (100) olarak benimsenmiştir. Aslında gelişimi izleme amaçlı sınavlarda 200-250 civarında soru sorulması önerilmektedir. AAOS-OITE’de 275 soru sorulmaktadır. Sınava katılacak pek çok asistanın ilk kez böylesi bir sınav ve sınav formatı ile karşılaşacağı düşüncesiyle soru sayısı sınırlı tutulmuştur. Önümüzdeki yıllarda arttırılabilmesi mümkündür, ancak bu durum sınav süresinin uzamasına neden olacaktır. AAOS-OITE yaklaşık 5 saat süren bir sınavdır.
- **Sınav süresi:** Bir saat olarak belirlenmiştir. Bu süre sınav sırasında genel olarak fazla gelmiş, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da, 30-45 dakikada çoğu asistan sınavı tamamlamıştır. Bu süre, hem klinik işlerini aksatmayacak, hem de organizasyonu zorlaştırmayacak makul bir süre olarak görünmektedir.
- **Sınav yerleri:** Her asistanın kendi eğitimini aldığı klinikte sınava girmesi görüşü benimsenmiştir. 2009 Ege Bölgesi Sınavında’da olduğu gibi, bu durum organizasyona yönelik önemli bir yük getirmekle birlikte; asistan katılımı önündeki olası engelleri ortaya kaldırmaya yöneliktir. İl içinde de olsa, başka kurumlara ya da merkezi sınav binalarına asistanların ulaşmaları güçlük gösterebilecek, aksamalara ve önemli zaman kayıplarına yol açabilecekti. Ayrıca, kurumda nöbetçi olan asistanların katılımını sağlamak amacı ile sınav süresince uzmanlarca yerine getirilmesi gereken klinik görev süresinin azaltılması da amaçlanmıştır.
- **Sınav gözlemcileri:** Her kurumdaki sınav için, o kurumun dışından bir TOTTEK sertifikalı sınav gözlemcisi belirlenmiş, ona sınav formatı, görev ve sorumlulukları hakkında bilgi verilmiştir. Kendisine iletilecek olan sınava ilişkin döküman ve

geri alınacak sınav belgeleri konusunda sözlü bilgilendirme yapılmış, ayrıca sınavın her birimde hazırlanması ve uygulanması basamaklarına ilişkin bir check-list yazılı olarak ulaştırılmıştır. Yirmisekiz ayrı ildeki, 75 eğitim biriminde aynı anda gerçekleştirilecek sınav için, 70’in üzerinde TOTTEK sertifikalı gözlemci görevlendirilmiştir. Bunlardan 25’inin il değişikliği yapması gerekmiş, çoğunluğunun kara yolu ile, birkaç gözlemcinin de uçakla sınav gözlemciliği yerlerine ulaşmaları planlanmıştır.

Sınav öncesi

Sınav öncesinde—il içinde rotasyonda olanlar dahil—tüm asistanların sınava katılımlarının sağlanması, sınav süresince Acil Servis ve servis hizmetlerinin kurum uzmanlarınca yürütülmesi ve sınav için kurum içinde uygun bir salonun hazırlanması konusunda eğitim sorumlularının gerekli önlemleri almaları gerektiği olabildiğince hem sözlü, hem de yazılı olarak bildirilmeye çalışılmıştır.

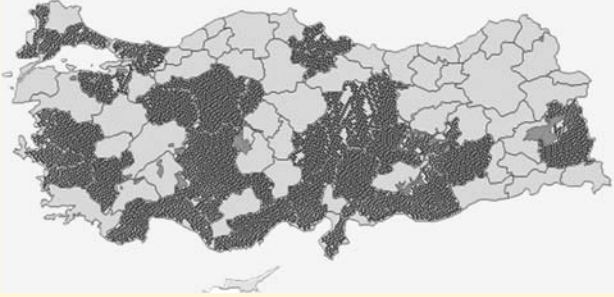
Bu sınava özel olarak hazırlanmış optik okuyucu cevap kağıtlarının yeterli sayıda basımı sağlanmıştır. Sorular sınavdan bir hafta önce TOTTEK merkezine ulaştırılarak, güvenlik koşulları içinde çoğaltılıp harmanlanmışlardır. Yetmişbeş ayrı sınav biriminde görev yapacak sınav gözlemcilerine ulaştırılacak ayrı ayrı zarflar hazırlanmış, soru kağıtlarının bulunduğu zarfın ağzının kapalı ve mühürlü olması sağlanmıştır. Gözlemcilere; sınav soruları, optik okuyucu cevap kağıtları, sınav gözlemci bilgi ve check-list formu ile sınav tutanağı içeren zarflar Ankara, İstanbul ve İzmir’de TOTTEK bölge sınav sorumluları aracılığı ile elden, diğer şehirlerde ise kargo ile ulaştırılmıştır. Tüm sınav gözlemcilerine sınav dokümanlarının sınavdan bir gün önce ulaştırılması sağlanmış ve kontrol edilmiştir.

Sınav

Sınav, 29 Mayıs 2010 Cumartesi günü saat 11.00-12.00 arasında 28 ildeki toplam 60 hastanedeki 75 eğitim biriminde toplam 615 asistanımızın katılımı ile eşzamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Sınava katılacağını bildiren eğitim kurumlarından birine

ait asistanlar sınava katılmamış; sınava katılacağına bildirmeyen bir eğitim kurumu asistanları da kendi hastanelerindeki diğer asistanlarla birlikte sınava katılmak istemişler, yeterli sınav sorusu ve cevap kağıdı temin edilerek sınava katılmaları sağlanmıştır.

Sınava katılan eğitim birimlerinin bulunduğu illerin gösterildiği harita Şekil 1’de almaktadır.

Şekil 1. Sınava katılan eğitim birimlerinin bulunduğu iller (koyu renk ile işaretli iller).

Sınava katılan 615 asistan, bu eğitim kurumlarında var olan asistanların %95’inden fazlasını oluşturmaktadır. Çeşitli eğitim kurumlarında uzman olma, önemli sağlık ya da sosyal sorunlar (ameliyat olma, evlenme, baba olma) ya da il dışı ve yurtdışı görevlendirmeler nedeniyle sınava katılmayan birkaç asistan olmuştur. Birkaç kurumda da, önceden duyurulmasına karşın, nöbetçi asistanların acil olgu ameliyatlarına girmek zorunda kalmaları ile karşılaşıl-

mıştır. Önümüzdeki yıllarda, eğitim sorumluları aracılığı ile asistanlara ve klinik uzmanlarına zamanında bilgi aktarımının sağlanması ile organizasyon eksikliği nedeniyle olabilecek kayıpların azaltılması mümkün olabilecektir.

Ülkemizde Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık eğitimi veren kurumların sürekli artış yönünde değişkenlik göstermesi yüzünden ülkemizdeki toplam asistan sayısını tam olarak bilememekle birlikte, bu sayının 800 civarında olduğunu tahmin ediyoruz. Kaba bir tahminle, ilk kez ulusal çapta ve tümüyle gönüllülük temelinde gerçekleştirilen bu sınava eğitim sorumlularımızın onay ve desteği ile mevcut asistanlarımızın %75’inden fazlası katılmıştır diyebiliriz. Sınav sisteminin oturması ve objektif bir gösterge olarak eğitimciler ve asistanlarımızca benimsenmesi ile bu oranın daha da yükselmesi beklenmelidir.

Sınava katılan kliniklerin 39’u üniversite hastanelerine, 36’sı 21 Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesine bağlıdır. Bu eğitim birimlerinin bölgesel dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Sınav sırasında genel sınav güvenlik kurallarına uyulması büyük oranda sağlanmış, sınav gözlemcileri buna ilişkin sınav tutanak belgelerini doldurmuşlar, katılımcıların da imzaladığı katılım belgesi ile birlikte cevap kağıtları doğrudan TOTTEK Bölge Sorumluları’na ya da kargo aracılığı ile TOTBİD Genel Merkezi’ne ulaştırılmıştır.

Tablo 1		
Sınava katılan kliniklerin bölgesel dağılımı		
	Üniversite Hastanesi	Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi
İç Anadolu Bölgesi	12	15
Marmara Bölgesi	9	14
Ege Bölgesi	5	5
Akdeniz Bölgesi	5	2
Karadeniz Bölgesi	2	
Doğu Anadolu Bölgesi	3	
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	3	
TOPLAM	39	36

Sonuçların değerlendirilmesi

Tüm katılımcılara ilişkin optik okuyucu cevap kağıtları TOTBİD Genel Merkezi'nden İzmir'e değerlendirilmek üzere ulaştırılmıştır. Öncelikle cevap kağıtlarındaki kurum ve aday kodlarına ve ihtisas başlangıç tarihine ilişkin—beklenilenin çok üstündeki—eksik ve hatalar giderilmeye çalışılmış, çelişkili durumlarda asistanın kendisine ya da kurumuna ulaşılarak çelişkiler giderilmeye çalışılmıştır. İhtisas başlangıç tarihleri, asistanın dahil olacağı kıdem yılını belirleyeceğinden, kurum eğitim sorumlusundan gelen eldeki veriler ile asistanın kendisinin bildirdiği tarihin uyumluluğu kontrol edilmiştir.

Sonuçların optik okuyucuda değerlendirmesi sonrasında bilimsel analizler ve gruplandırmalar Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalında Dr. Ayhan Çalışkan tarafından gerçekleştirilmiştir. Optik okuyucu kağıtlarının sınav sonrasında toplanarak İzmir'e ulaştırılması ve eksik-hatalı verilerin kontrolü 10 gün kadar almış, ardından bilimsel analiz ve karnelerin oluşturulması 20 gün içinde tamamlanmıştır. Öyle ki sınavdan bir ay sonra tüm karneler oluşturularak, ilgili eğitim sorumlularına kargo yolu ileilmeye başlanmıştır.

Yapılan değerlendirme temel olarak iki farklı analizi içermiştir:

1. Sınava katılan tüm kurum ve asistanlar için hazırlanan standart değerlendirme,
2. Ege Bölgesinde yapılan 2009 sınavına katılan asistan ve kurumlar için, bir önceki yıla göre değişim/gelişim değerlendirmesi

1. Sınava katılan tüm kurum ve asistanlar için hazırlanan standart değerlendirme

Her bir asistanın doğru yanıt sayısından yanlış yanıt sayıları çıkartılarak net puanları elde edilmiştir. Boş bırakılan ya da “bilmiyorum” seçeneği işaretilenen yanıtlar etkisiz olarak kabul edilmiştir.

Sınava katılan asistanların kıdem yılları oldukça değişken olduğu için, asistanlar ihtisas başlangıç tarihlerine göre kıdem yılı gruplarına ayrılmış, böylece 1-6 yıl asistanlarına ait veriler ayrı ayrı elde edilmiştir.

Ayrıca, ortopedi-travmatolojinin çeşitli alt başlıklarındaki olası eksiklerin belirlenmesine yardımcı olmak üzere sorular gruplanmış, konuya göre (travma, pediatrik ortopedi, eklem rekonstrüktif cerrahi, artroskopisi, ortopedik onkoloji) ya da topografik olarak (omurga, diz, kalça, ayak-ayak bileği, omuz-dirsek, el-el bileği, gibi) gruplamalar yapılmıştır. Temel bilgiler, genel ortopedi/sistemik hastalıkların eklenmesi ile toplam 15 alt başlıkta yanıtlar ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bazı soruların birden fazla alt başlıkta değerlendirilmesi sayesinde alt başlıklara düşen soru sayıları artırılabilmiştir. Sınav, toplam 100 soru üzerinden yapılırken, alt başlıklara göre değerlendirme 171 soru üzerinden yapılmıştır. Örneklem boyutlarını artırarak sonuçların güvenilirliğini arttırmaya yönelik bu uygulama AAOS-OITE'de de yapılmaktadır.

Asistanlara verilen karne aşağıdaki bilgileri içermiştir:

- Kendi doğru-yanlış ve boş yanıt sayıları ve net puanları
- Bütün grubun (615 asistanın) doğru yanıt-yanlış yanıt-net puan ortalaması
- Asistanın kıdem yılına giren bütün asistanların aynı verilerinin ortalamaları
- 15 alt daldaki aynı veriler ile başarı yüzdeleri, bütün grubun (615 asistan) ve kıdem yılına giren asistanların aynı verilerinin ortalamaları

Asistanlara yönelik hazırlanan kişisel karne yanında çok kalabalık gözükken sonuçlarını değerlendirebilmelerine yardımcı olabilmek için tek sayfalık bir bilgi notu eklenmiş, kişiye özel kapalı bir zarf hazırlanarak kendisine ileilmek üzere eğitim sorumlusuna gönderilen kargo zarfına konmuştur.

Eğitim sorumluları için de tüm asistanlarının sonuçlarını bir araya getiren ve genel ile karşılaştırmalarını sağlayan kurum karneleri oluşturulmuştur. Eğitim sorumlularına verilen bilgiler ise şunlar olmuştur:

- Kendi asistanlarının (asistanlara da verilen) tek tek karne verileri
- Kendi asistanlarının tümünün ortalamaları (net puan, doğru, yanlış ve boş yanıt sayıları ortalamaları)

- Karşılaştırma yapılabilmesi için bütün grubun (615 asistan) ve kıdem yıllarına göre grupların ortalamaları
- 15 alt başlıkta kurumun bütün asistanlarının ortalamaları, karşılaştırma için genel grubun aynı 15 alt başlık ortalamaları

Sınav öncesinde üstlenilen gizlilik hükümleri gereği aşağıdaki veriler ise hiç kimseye sağlanmamıştır:

- Kendi asistanları dışındaki asistanlar ve diğer kurumlara ait tek tek veriler. Yani, eğitim sorumlularına sağlanan kendi kurum verileri dışında yalnızca genel ortalamalar herkese iletilmiş, kurumlar-arası kurumsal ve kişisel bazda karşılaştırmalar yapılmasına olanak sağlayacak veriler kimseye verilmemiştir.

Eğitim sorumluları için de kurumlarındaki tüm asistanlarına ait veriler ile kurumuna ait ortalamalar ve genel ortalamaları içeren 2 sayfalık bir bilgi notu hazırlanmıştır.

2. Ege Bölgesinde yapılan 2009 sınavına katılan asistan ve kurumlar için, bir önceki yıla göre değişim/gelişim değerlendirmesi

615 asistan ve 75 kurumun 2010 UEGS performansları değerlendirildikten sonra 2009 yılında Ege Bölgesinde yapılan sınava katılan ve o yılki sınava ilişkin karşılaştırılabilir verileri bulunan 10 eğitim kurumundaki asistanların ve kurumların bir yıl önceki orana performanslarındaki değişim ayrıca değerlendirilmiştir. Buna ilişkin, ayrıca kişisel ve kurumsal gelişim karneleri hazırlanarak ilgili kurum ve asistanlara, genel sonuçların bildirilmesinden 15 gün sonra iletilmiştir.

Buna göre asistanlar yönelik hazırlanan kişisel gelişim karnesinde, asistanlara aşağıdaki veriler sağlanmıştır:

- Asistanın bu yıl ve geçen yıla ilişkin net puanları
- Onbeş ayrı dalda asistanın bu yıl ve geçen yıl elde ettiği başarı yüzdeleri ile o yıllara ilişkin tüm katılımcıların ve kıdem yılındaki tüm katılımcıların ortalama başarı yüzdeleri
- İki sınav arasında asistanın 15 ayrı dalda gösterdiği değişim (renkli oklarla da desteklenecek şe-

kilde), ayrıca karşılaştırma yapılabilmesi için tüm katılımcıların ve kıdem yılındaki katılımcıların değişimleri

Eğitim sorumlularına ise şu bilgiler iletilmiştir;

- Asistanlarına ilişkin tek tek değişim karneleri
- Kurumlarından geçen yıl ve bu yıl sınava katılan bütün asistanlarının genel ortalamaları
- Her iki sınava da katılan asistanlarının (toplam 72 asistan her 2 sınava da katılmıştır) değişimleri
- Onbeş ayrı dalda kurum asistanlarının tümünün 2009 ve 2010 net ortalaması ve genel ile karşılaştırması ve ortalamaların gösterdiği değişime ilişkin veriler

Sınav sonuçları

Sınava ait ortalama sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur. Tüm yıllar ve tüm asistanlar dikkate alındığında sınavın net puan ortalaması 21.9’dur. Ortalama doğru yanıt sayısı ise 51.9’dur.

Tablo 2				
2010 UEGS genel ortalamaları ve 2009 Ege Bölgesi OAS ile karşılaştırması				
Ortalama yanıt sayısı				
	Doğru	Yanlış	Boş	Net
2009	49.6	27.4	23.0	22.2
2010	51.9	30.0	18.2	21.9

Ortalama 21.9’luk net sonuç değerinin, tam net puan olan 100 ile karşılaştırıldığında, oldukça düşük olduğu ilk bakışta göze çarpabilir. Ancak geçen yıl 101 asistanın katıldığı örneklem de çok benzer sonuçlar vermiştir. Ayrıca sınava her kıdemden asistanın katıldığı, çoktan seçmeli sınavlardaki alışkanlıkla atarak bulma çabasının bu sınavda bir yanlışın bir doğru yanıtı götürmesi nedeniyle çok daha pahalıya neden olduğu unutulmamalıdır. Sonuçta sınava katılan 615 asistan, +60 ile -10 arasında değişen net sonuçlar elde etmişlerdir.

Yıllara göre başarı irdelendiğinde, 1. yıldan 6.yıla doğru ortalamaların beklendiği gibi doğrusal bir artış gösterdiği görülmektedir (Tablo 3). Her kıdem yılında oldukça başarılı olan ya da yetersiz başarı gösteren asistanlar bulunmaktadır.

Tablo 3				
2010 UEGS ve 2009 Ege Bölgesi OAS 1-6.yıl kıdem ortalamaları				
2010	Doğru	Yanlış	Boş	Net
1. Yıl asistanları	44.3	30.1	25.5	14.2
2. Yıl asistanları	48.6	30.1	21.3	18.6
3. Yıl asistanları	53.1	30.0	16.9	23.1
4. Yıl asistanları	54.4	30.9	14.7	23.6
5. Yıl asistanları	58.6	29.4	12.0	29.2
6. Yıl asistanları	63.3	24.5	12.3	38.8
Toplam	51.9	30.0	18.2	21.9
2009				
1. Yıl asistanları	39.9	27.6	32.4	12.3
2. Yıl asistanları	46.4	28.1	25.6	18.3
3. Yıl asistanları	49.4	29.4	21.1	20.0
4. Yıl asistanları	57.5	27.3	15.3	30.2
5. Yıl asistanları	52.7	25.8	21.5	26.9
6. Yıl asistanları	61.6	27.9	10.5	33.8
Toplam	49.6	27.4	23.0	22.2

Alt başlıklara göre elde edilen sonuçlar da Tablo 4'de sunulmuştur. En başarılı sonuçlar pediatrik ortopedi (%49), ayak-ayak bileği (%38), el-el bileği (%37) ve kalça cerrahisinde (%36) alınmıştır. En az başarı elde edilen konular ise diz cerrahisi (%0), omurga (%10) genel ortopedi ve sistemik hastalıklar (%17) ve temel bilimler (%21) başlıkları olmuştur. Geçen yıl da en başarılı konu başlığı olan pediatrik ortopedideki başarı oranı %36'dan %49'a ulaşmıştır. Ülkemiz ortopedi asistanlarının kuramsal açıdan en yeterli oldukları konu başlığı pediatrik ortopedi olarak görülmektedir. Asistanların eğitimleri süresince en fazla karşılaştıkları, ardından genel ortopedistle-

rin en fazla uyguladıkları olgu grubunu oluşturan diz cerrahisi başlığında elde edilen sonuçlar ise çelişkilidir. Diz cerrahisi bölümü, geçen yıl en başarılı bölümler arasında yer alırken (net %35 başarı), bu yıl beklenmedik derecede başarısız sonuçlar vermiştir (net %0). Sonuçlardaki beklenmedik derecedeki kötüleşme, ancak bu yıl sorulan soruların ölçümdeki yetersizliği ile açıklanabilir. Yine de bu bölümdeki soruların zorluk-ayırıcılık analizi, soruların zorluk yönünden biraz daha zor olmakla birlikte ayırıcılık yönünden uygun sorular olduğunu ortaya koymuştur. İlgili branş derneği ile bu konudaki nispi başarısızlık paylaşılarak, soruların analizi ile eğitim programında bu konulara vurgu yapılması yerinde olacaktır. Geçen yıl olduğu gibi, bu yıl da en büyük grubu oluşturan travma grubundaki net başarı oranı %20'den %27'ye yükselmiştir. Geçen yıla göre en fazla ilerlemelerin görüldüğü alanlar ayak-ayak bileği ve (çok sevindirici olarak) temel bilimler (%2'den %21'e) olmuştur. Omuz/dirsek, el/el bileği konu başlıklarında da geçen yıla oranla ilerlemeler görülmüştür.

Sınavda sorulan soruların zorluk ve ayırıcılık yönünden analizi de gerçekleştirilmiştir. Sonuçta sınavda sorulan soruların, zorluk yönünden nispeten homojen bir dağılım gösterdiği görülmüştür. Toplam 63 soru önerilen seviyede ve kabul edilebilir sınırlarda zorluk dercesine sahip iken, 20 soru "çok kolay", 17 soru da "çok zor" olarak sınıflanmıştır. Geçen yılki sınav analizi sonucuna göre 15 soru çok kolay, 22 soru da çok zor olarak sınıflanmıştır. Soruların ayırıcılık yönünden değerlendirilmesi de soru seçiminde önemli ölçüde iyi bir ayırıcılık seviyesinin sağlanabildiğini göstermektedir. Toplam 54 soru, ayırıcılık yönünden "çok iyi" ve "iyi" olarak kategorize edilmiş, yalnızca 20 soru bu yönden "zayıf" bulunmuştur. Soruların zorluk ve ayırıcılık yönlerinden çapraz değerlendirilmesi Tablo 5'de verilmiştir. Tablonun orta bölümünde dörtgen içinde yer alanlar, hem zorluk, hem de ayırıcılık yönünden en uygun olan soruları göstermektedir. Bu bölgede toplam 54 soru yer almaktadır. Tıp eğitimcilerine göre, soruların yarıdan fazlasının bu bölgede yer alması, soruların uygun sorular olduğunu göstermektedir.

Tablo 4						
Alt başlıklara göre 2010 UEGS sonuçları						
	Soru sayısı	Doğru	Yanlış	Boş	Net	Net (%)
Travma	35	19.1	9.8	6.1	9.3	%27
Pediyatrik ortopedi	9	6.1	1.7	1.2	4.4	%49
Eklem rekonstrüktif cerrahisi	15	7.6	4.6	2.8	3.0	%20
Artroskopi	-					
Ortopedik onkoloji	3	1.4	0.7	0.9	0.8	%26
Alt ekstremitte	8	4.5	2.3	1.2	2.2	%27
Kalça	23	14.3	6.1	2.6	8.2	%36
Diz	11	4.5	4.5	2.0	0.0	%0
Ayak-ayak bileği	6	3.6	1.3	1.0	2.3	%38
Üst ekstremitte	11	6.0	3.1	2.0	2.9	%27
Omuz-dirsek	7	3.5	2.2	1.3	1.4	%20
El	3	1.9	0.7	0.4	1.1	%37
Omurga	18	7.8	5.9	4.3	1.9	%10
Genel ortopedi	-					
Sistemik hastalıklar	6	3.0	2.0	1.0	1.0	%17
Temel bilimler	16	7.9	4.6	3.5	3.3	%21
Toplam*	171	91.2	49.3	30.5	41.9	%24
*Sınavdaki bazı sorular birden fazla konu ile ilgilidir.						

Tablo 5					
Soruların zorluk ve ayıricılık yönlerinden çapraz değerlendirilmesi					
Ayıricılık					
Zorluk	Çok iyi	İyi	Sınırdaki	Zayıf	Toplam
Çok zor	0	2	9	6	17
Kabul edilen üst sınır	2	6	4	2	14
Önerilen	8	7	3	2	20
Kabul edilen alt sınır	13	5	6	5	29
Çok kolay	1	10	4	5	20
Toplam	24	30	26	20	100

Çıkarımlar

- Kişisel sonuçlar bakımından soru tipine alışık olmama bu yıl ilk kez bu soru tipi ile karşılaşan asistanlar açısından kısmi zorluk oluşturmuştur. Doğru-yanlış tipi soru formatı, çoktan seçmeli ve

seçenekleri görmeye alışkın asistanlarca öncelik- le yadırganmıştır. Bir yanlışın bir doğruyu götürmesi konusu, raslantısal olarak bilme şansının yüksek olması (%50) nedeniyle, tıp eğitimcilerinin önerisi ile konmuştur. Bazı asistanlar bu ne-

denle önemli puan kayıpları yaşamışlardır. Önemli bir saptama, eğer bu uygulama olmasa bile, sıralamada çok önemli değişiklik olmayacaktır. Yabancı dilde kaynak kullanımı da bazı asistanların en önemli itiraz konusunu oluşturmuştur. Tüm ortopedi-travmatolojiyi kapsayan, sürekli güncellenen ve genel olarak geçerli kaynak arayışı OKU'nun seçilmesine neden olmuştur. Önümüzdeki süreçte OKU-9'un Türkçe çevriminin tamamlanması ile bu itiraz konusu ortadan kalkabilecektir.

- Kurumsal açıdan eğitim kurumları arasında genel ve konu bazlı önemli farklılıklar bulunmaktadır. Sonuçlardaki farklılık üzerinde, eğitim dışı süreçler de etkili olabilmektedir. Örneğin, asistanlarının genel kıdem ortalaması alınan sonuçlar üzerinde de etkili olmuştur. Çok sayıda uzmanlık eğitimi sonuna yaklaşmış asistanı bulunan klinikler, sınavda yüksek ortalamalar elde ederken, çok sayıda yeni-kıdemsiz asistanın bulunduğu kliniklerin ortalamaları düşük olmuştur. Bu nedenle kurumsal sonuçları değerlendirirken eğitim dışı etkenleri de dikkate almak uygun olacaktır.

Sonuç ve öneriler

1. Teknik açıdan mükemmel bir sınav yoktur. Üniversite giriş sınavı, doçentlik sınavı dahil tüm sınavların yeterli ve yetersiz oldukları yönler vardır. Bu sınavın da hazırlık süreci, soru hazırlanması, seçimi, dağılımı, sınavın uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerine ilişkin, haklı olarak da eleştirilen eksiklerinin olması doğaldır. Her sınavda olduğu gibi bu sınavda da önemli olan, sınavın istenilen amaçların gerçekleştirilmesine ne kadar aracılık edebildiğidir.
2. Sınav sonuçları, asistanlarımıza ve eğitim sorumlularına, eğitim programlarını yönlendirmede önemli veriler sağlamıştır. Asistanlar, genel olarak ve konu bazlı eksik/fazlalıklarını görebildikleri gibi, kendi kıdemlerindeki diğer asistanlarla kendilerini kuramsal açıdan karşılaştırabilme fırsatı bulmuşlardır. Eğitim sorumluları da, tek tek asistanlarının ve bir bütün olarak asistanlarının kuramsal yönden bir fotoğrafını görebilme ve ge-

nel katılımcılarla karşılaştırabilme şansını elde etmişlerdir. Bu bilgi ve veriler ışığında eğitim sorumluları kurumun bütün eğitim programında ve tek tek asistanlarının çalışma programlarında uygun düzenlemeleri yapabileceklerdir (seminer programlarının düzenlenmesi, asistanların kurumiçi rotasyonları, ameliyat programlarının düzenlenmesi, kurs-kongre katılımları, gerekirse kurumdışı rotasyon, gibi). Önümüzdeki yıllarda bu sınavların yinelenmesi, (Ege Bölgesi örneğinde olduğu gibi) kişisel ve kurumsal gelişimi göstermek işlevi de sağlayacaktır. Bu tür bir sınavın, ülkemizdeki tüm eğitim kurumlarında düzenli aralıklarla uygulanmasının oldukça yararlı, yönlendirici, teşvik edici olacağı kanısındayız.

3. 2010 UEGS; hazırlanması, uygulanması, değerlendirmesi ve bilimsel, sosyal ve insani boyutları ile önemli bir organizasyondur. Böylesi bir organizasyonun ülkemiz koşullarında ilk kez ve nispeten sorunsuz olarak gerçekleştirilmesinin başarısı tüm ülkemiz ortopedi-travmatoloji camiasına aittir.
4. Diğer tıpta uzmanlık dallarına da örnek olan/olacak, bizleri haklı olarak gururlandıran bu organizasyon, dile getirilen öneri ve eleştiriler üzerinde de çalışarak sürdürülmelidir.
5. Sınavın formatı hiçbir yerden alınmamış, geçen yıl elde edilen sınırlı deneyim yaygınlaştırılarak geliştirilmiştir. Sınav süreci, yalnızca sınırlı bir profesyoneller grubu ile değil, sınava katılan tüm kentlerimizden önemli destek ve katılımlarla gerçekleşmiştir. Hafta sonuna rastlayan bir günde çok sayıda kişinin il, hatta bölge dışına çıkarak sınav sürecine katkıda bulunmaları gerekmiştir. Ortopedi camiamızın, özellikle de Anadolu'daki eğitim merkezlerimizin ihtiyaç duyduğunu düşündüğümüz sınavın bu özgün amatör ve sosyal yapısı korunmalıdır.
6. Sınav sonuçlarının işlev kazanması konusunda gayret gösterilmelidir. TOTEK, bu konuda arzu eden eğitim kurumlarına danışmanlık görevi üstelenebilir. Yine bireysel ve kurumsal olarak eksikliklerini gidermek isteyen kurumlara, TOT-BİD-TOTEK aracılığıyla kurumlar arası rotasyon desteği sağlanabilir.

7. Sınav sorularının formatı, dağılımı, hazırlayıcı ekip üzerinde, gelen eleştiriler de dikkate alınarak çalışılabilir. Ancak, doğru-yanlış formatının korunması, uygun soru dağılımının yapılabilmesi, öncelikli konulara daha fazla vurgu yapılabilmesi, ayrıntılardan çok bütüncül soruların sorulabilmesine daha fazla olanak vereceği için yerinde olacaktır. Bu formata tam uyumlu olmayan soruları önlemek ve düzenlemek konusunda daha fazla uğraş verilmesi gerekecektir.
8. Önümüzdeki yıllarda sınavın tanınması sayesinde, daha az organizasyon sorunu yaşanması beklenir. Ancak, bir sınav takvimi oluşturularak önceden kurumlara ve asistanlara duyurulmasında yarar vardır.
9. 2009 ve 2010 yılında gerçekleştirilen sınavlarda, genel ortalamalar dışında, sınava ait kişisel ve kurumsal verilerin başka kişi ve kurumlarla paylaşılmaması TOTEK tarafından yüklenilmiştir. Ancak, önceden camiaya bildirilmesi koşulu ile, motivasyon amacı ile başarılı kişilerin duyurulması ve ödüllendirilmesi düşünülebilir.
10. Beceriye değerlendirebilecek yöntemler ve teknolojinin sağladığı olanaklar üzerine çalışılmalı, önümüzdeki yıllarda sınava bu bileşenin de dahil edilmesi konusunda çaba sarf edilmelidir.

Yazışma adresi: Dr. Semih Aydoğdu. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı, İzmir.
e-posta: semih.aydogdu@ege.edu.tr

©2010 Türk Ortopedi ve Travmatoloji Derneği